

Begrijpend lezen: Hoe keren we het tij?

Lara Smeding
09/06/2013

Hoe moet het verder met het begrijpend lezen-onderwijs in Nederland? Moeten we strategieën afschaffen? Of moeten we kinderen simpelweg meer laten lezen? Wat is nu dé oplossing voor dit probleem?

De leesvaardigheid van leerlingen in het basisonderwijs is al jaren een punt dat veel onderwijzers en taalspecialisten zorgen baart. Het niveau van de leesvaardigheid is laag en dit heeft volgens verschillende onderzoeken als oorzaak dat er sinds de jaren negentig van de vorige eeuw te veel nadruk is gelegd op strategie-onderwijs. De strategieën werden niet gezien als middel, maar als doel. Om ervoor te zorgen dat de focus weer komt te liggen op het 'begrijpend lezen', zijn er verschillende oplossingen aangedragen door onderzoekers. In deze beschouwing worden drie populaire oplossingen belicht.

Strategieën: middel, géén doel

Het gebruik van strategieën is goed, maar volgens Sparreboom (2009) is de nadruk te veel komen te liggen op de strategieën op zich, in plaats van strategieën ter bevordering van de leesvaardigheid. Veel zaken die vroeger als strategieën werden beschouwd, zoals de hoofdgedachte van een tekst, vallen niet onder de strategieën die helpen de tekst beter te begrijpen. Er moet teruggedaan worden naar de vier V's: Voorkennis activeren, voorspellen, visualiseren en vragen bedenken. Berends (2011) is het hierover met Sparreboom eens, maar waarschuwt voor motivatieproblemen als de nadruk te veel komt te liggen op strategieën.

Actuele teksten

Een oplossing die vaak wordt aangedragen als alternatief voor (oudere) methodes voor begrijpend lezen, is het gebruik maken van teksten die actueel zijn. Nieuwsbegrip is een veel-gebruikte methode, net zoals de kinderkrant Kidsweek. Veel scholen constateren dat het enthousiasme voor begrijpend lezen bij kinderen is toegenomen sinds ze gebruik maken van actuele teksten. (Boers & Stoeldraijer, 2011). Berends stelt echter dat het gebruik van actuele teksten niet de oplossing van het motivatieprobleem bij begrijpend lezen is, omdat daar veel meer voor nodig is.

Lezen wat je leuk vindt

Begrijpend lezen leer je door te lezen wat je leuk vindt. Dit zeggen de makers van het LIST-project vanuit de Hogeschool Utrecht. Lezen moet voor kinderen weer iets worden wat ze leuk vinden en de benadering van de leerkracht is hierin bepalend. Als je kinderen boeken geeft die passen bij hun niveau en hun interessegebieden, dan zullen de kinderen meer plezier in lezen hebben en sneller geneigd zijn zelf een boek te pakken. Sparreboom zegt echter dat kinderen zonder het leren van strategieën moeite zullen blijven hebben met het begrijpen van teksten. (Sparreboom, 2009).

Dé oplossing?

We kunnen concluderen dat géén van de bovenstaande methodes dé oplossing is voor het probleem. Het enkel aanbieden van actuele teksten zal de motivatie waarschijnlijk niet kunnen vasthouden en teveel nadruk op strategieën zal ook demotiveren. Daarnaast zal kinderen laten lezen wat ze leuk vinden lastig zijn als de kinderen geen kennis hebben van nuttige strategieën. De logische oplossing zou het samenvoegen van deze opties kunnen zijn. Leerlingen die strategieën leren, daarnaast mogen lezen wat hen interesseert en ook actuele teksten lezen. Of dit dé oplossing is voor het probleem, weten we niet. In elk geval is niet geschoten altijd mis!